

BŘEHOVÉ POROSTY. VÝSADBA STROMŮ A KEŘŮ NA OBOU BŘEZÍCH ŘEK.

JAK PĚSTOVAT A UDRŽOVAT VEGETACI NA BŘEHU ŘEK PRO DOSAŽENÍ
NEJLEPŠÍCH VÝSLEDKŮ

CÍL OPATŘENÍ

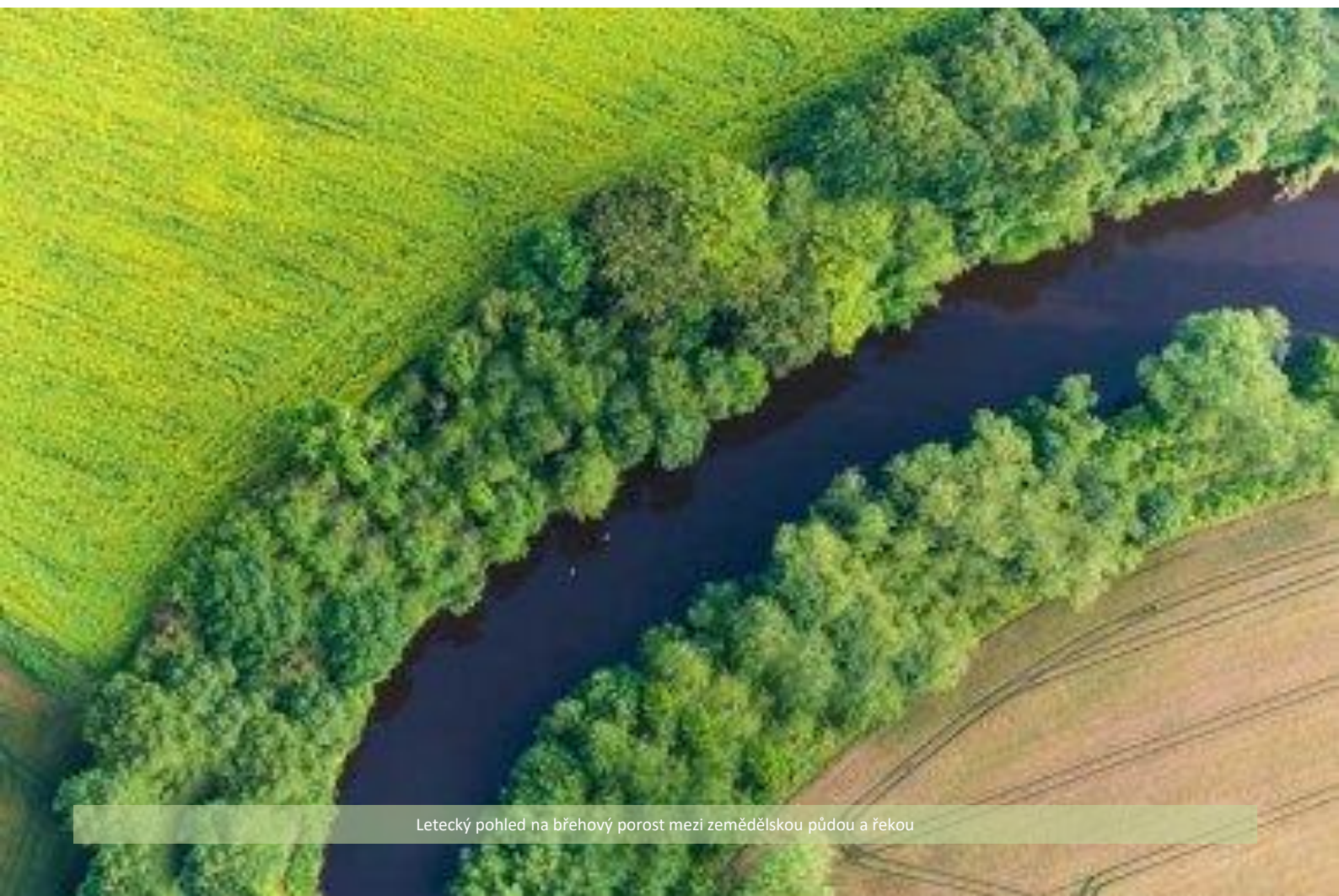
Cílem je ochrana řek a ekosystémů, které utváří, při současném zajištění produkční funkce. Břehové porosty chrání jak čistotu řek, tak úrodnost půdy. Kromě mnoha dalších výhod chrání vodu před přehřátím, břehy před příliš rychlou erozí a zároveň podporují sladkovodní život. Navíc ochranou vody a půdy poskytují ekosystémové služby. Dobře obhospodařovaný břehový porost může být sám o sobě produktivní.

PODSTATA OPATŘENÍ

Založení porostu:

Pokud na místě již existuje vegetace, tak se břehový porost může založit na jejím základě. Přirozeně se zmlazující druhy posilují porost a zajišťují jeho fungování bez zásahů, ale často je třeba zasadit další druhy, které doplní ty stávající. Pokud je však existující vegetace tvořena invazními druhy, které by konkurovaly dosazovaným sazenicím, je lepší je odstranit.

Porost by se, pokud je to možné, neměl oplocovat, protože je to nepraktické a může být i nebezpečné pokud přijdou záplavy. Na holých březích je třeba vysadit sazenice za použití rýče a následně použít individuální ochranu k jejich ochraně před jeleny, králíky, ovce a dalšími zvířaty.

Vhodné druhy:

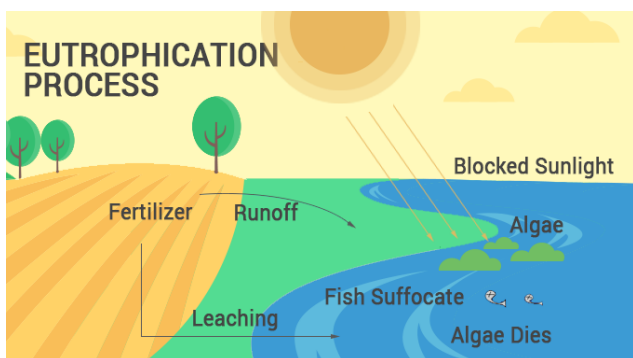
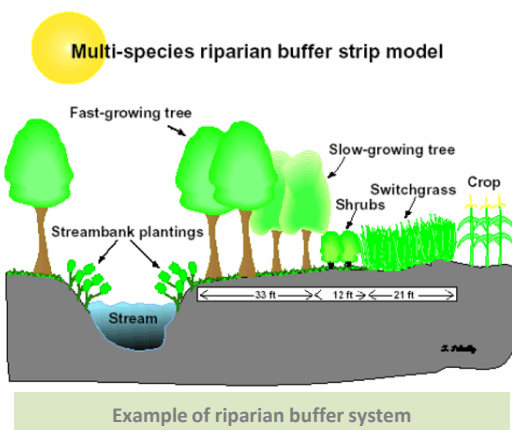
Nejvhodnější jsou původní druhy, které se snadno přizpůsobí místní vodě a půdě. Nejlepší volbou jsou stromy a keře, které dobře rostou na březích řek, jako například vrba.

Šířka:

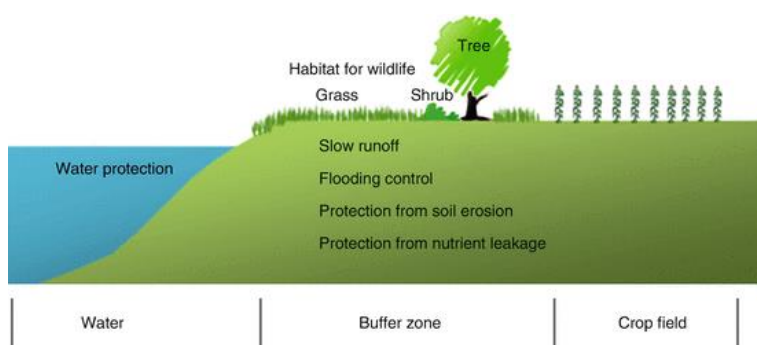
Šířka břehového porostu se mění v závislosti na velikosti toku. Pro řeku širokou 1 metr by břehový porost měl mít šířku nejméně 5 metrů na každém břehu, pro řeku mezi 1 a 2 metry by pak měl být široký 10 až 20 metrů. Pro toky širší než 20 metrů by břehové porosty měly mít šířku 20 metrů na každé straně řeky.

Struktura korun:

Je třeba kombinovat rozložitě vysoké stromy, které zastíní řeku a zároveň propustí část světla, aby pod nimi mohli růst menší stromy a keře. K dosažení ideálního stavu břehového porostu je potřeba vytvořit směs pěti vegetačních stanovišť: volná půda, občas velké stromy, stromy s mýtinami, křovinné houštiny, uzavřené lesní porosty.

Eutrophication process

Effects of a riparian buffer system

NÁŘADÍ A STROJE

Založení břehových porostů vyžaduje relativně levné a lehce dostupné nářadí. Pro přípravu půdy (pokud je třeba) se používají rycí vidle nebo motyka, které stojí cca 30 eur. Pro hloubení děr se používá ocelový rýč, který s dřevěnou násadou stojí také cca 30 eur. K ochraně stromů se využívají chrániče, jejichž cena závisí na materiálu a množství. Obvykle jsou pro výsadbu ve velkém měřítku používány chrániče stromů vyrobené z plastu pro svoji nízkou cenu. Plastové 60 cm vysoké chrániče sazenic stojí 28 eur za 100 ks. Obecně se na výsadbu používá spíše nářadí, nežli stroje. Mezi další nářadí pro výsadbu patří sazeč, který stojí zhruba 50 eur.

Chrániče stromů ochraňují sazenice stromů v břehových porostech.

Použití rýče při výsadbě.

OBDOBÍ A PERIODICITA

O břehové porosty by mělo být pečováno nejméně každých 5 let, což je správný čas pro kontrolu stavu dřevin a růstu nově vysazených porostů. Základním úkolem je kontrola zastínění řeky, vyhodnocení potřeby probírek, případně kácení nežádoucích jehličnatých stromů rostoucích v břehovém porostu.

Pokud jde o roční dobu, nemělo by se kácet mezi březnem a srpnem, aby nedošlo k rušení hnízdících ptáků.

Jakékoli kácení prováděné v břehových porostech by mělo být pečlivě naplánováno, aby nedošlo k narušení lokality těžkými stroji.

EKONOMICKÁ DATA

Celkové náklady na založení i péči o břehové porosty jsou obvykle nízké. Náklady na založení porostu jsou vynaloženy především na nákup keřů a stromů, a to buď sazenic (levnější) nebo odrostků. Nářadí jako rýče, sazeče, motyky nebo rycí vidle stojí od 30 do 50 EUR za kus. Celkové náklady a samozřejmě i potřebný čas na založení porostu jsou samozřejmě závislé na tom, jak velká plocha má být osázena.

Výběr druhu dřevin závisí na lokalitě, ale pro příklad můžeme uvést, že sazenice topolů nebo vrb stojí 120 eur za 100 kusů. Při úmrtnosti výsadby 10% může být zapotřebí další dosadba, pokud by se v porostu objevily výrazné mezery. Údržba je jinak relativně levná.

Pro zvýšení ekonomických benefitů je možné do břehových porostů začlenit druhy jako například ořešák nebo lísku. Navíc se půda stává cennější díky zvýšení její kvality.

PRAKTICKÝ PŘÍKLAD

Na řece Blackwater v hrabství Waterford v Irsku protékají často střední a dolní toky řek mezi zemědělskou půdou. Půda je zde využívána k chovu mléčného skotu, pastvě hospodářských zvířat a sklizni píce. Obvykle je hospodaření intenzivní a zahrnuje použití dusíkatých hnojiv. Zemědělské využívání půdy má velký vliv na stav řek. Výrazná eutrofizace se vyskytuje na místech s holými břehy, kde dochází k odtoku vody a splachu zeminy do řeky přímo ze zemědělské půdy. Úbytek kyslíku, který ohrožuje sladkovodní život v řece, je přímým důsledkem intenzivního kvetení řas, který je způsoben eutrofizací. Mnoho farmářů hospodařících podél řeky si již všimlo ochranné funkce břehových porostů, které se většinou nacházejí na místech s příliš příkrými svahy, na kterých se nedá hospodařit. Z důvodu ochrany úrodné půdy a také řeky, byly podél břehů na mnoha místech vylepšeny stávající a nebo vysazeny nové břehové porosty. Často se jedná o výsadby v blízkosti stávajících porostů, čímž se podpoří jejich funkčnost.

Řeka Blackwater v Irsku, s přirozenou vegetací na obou březích. Části řeky, jako je tento, se ukázaly být zdravější a ovlivnily zakládání břehových porostů i na jiných místech.

Ilustrační fotografie, © Pickist

Co je BŘEHOVÝ POROST? Co znamená BŘEHOVÝ POROST? BŘEHOVÝ POROST význam, definice a vysvětlení

https://www.youtube.com/watch?v=z8MP5J_lvs0

Definování břehové nárazníkové zóny

https://www.youtube.com/watch?v=2p_vGJtY6Eg

Péče o břehové porosty: zvýšení biodiverzity na farmě

<https://www.youtube.com/watch?v=YiixoTkhnBA>

Nový typ péče o řeku přichází!

https://www.youtube.com/watch?v=21YAP8RF_sw

Antoine de Theux / Robert Evans-Bevan
European Landowners Organisation

67 rue de Trèves

B - 1040 Brusel

Belgie

robert.evans-bevan@elo.org

agroforestrysystems.eu

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

